

УДК 35:378.147:811

<https://doi.org/10.62664/cpa.2026.01.08>

Володимир ДЕМЧЕНКО,
доцент кафедри державного управління
і місцевого самоврядування,
Херсонський національний технічний університет,
кандидат філологічних наук, доцент
ORCID ID <https://orcid.org/0000-0003-1841-7798>
(© ДЕМЧЕНКО В., 2026)

ОСОБЛИВОСТІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ D 4 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

У статті розглянуто окремі особливості мовної підготовки студентів у контексті мовної ситуації в українському суспільстві, що контролюється з боку держави та із залученням логічного виміру. Проаналізовано генезу мовної ситуації в Україні, що є унікальною через свою двомовну природу, де російська як мова імперії довгий час домінувала у відносинах з українською, посідаючи провідні позиції в усіх сферах життя, а також впливала на неї, порушуючи логіку та структуру. Відзначено, що зовнішній аспект мовного конфлікту впливав на внутрішній, що виявилось в засміченні мови російськомовними кальками.

З'ясовано, що давній міжмовний конфлікт продовжився й після здобуття Україною державної незалежності, оскільки українська мова була функційно слабкою порівняно з російською, і вирішити його могла лише держава на законодавчому рівні. Проаналізовано роль Закону «Про забезпечення

функціонування української мови як державної», що встановив її домінування в усіх публічних сферах, а також зобов'язав дотримуватися Правопису української мови та замінювати російськомовні кальки питомими українськими відповідниками. Розглянуто деякі конфлікти у сферах антропонімії (помилки у прізвищах та іменах), топонімії (помилки під час перейменування населених пунктів) і зроблено висновок, що держава має знайти засоби уніфікації системи українських прізвищ у напрямку дотримання правописних норм. Так само потрібно уніфікувати й систему бібліографічних описів, а також скласти онлайн-словники української мови, де максимально нівелювати російськомовні кальки. Відзначено, що деякі частотні неологізми в сучасній мові кальковано з англійської мови без достатнього аналізу, і тому їх також потрібно замінити питомими відповідниками, ураховуючи точну семантику ситуації та вимогу однозначності термінів у науковій мові.

***Ключові слова:** мовна підготовка, мовна ситуація, калькована форма, білінгвізм, топонім, антропонім, науковий/діловий стиль мови.*

Volodymyr DEMCHENKO,

Associate Professor of the Department of Public Administration
and Local Self-Government,

Kherson National Technical University,

PhD in Philological Sciences, Associate Professor

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0003-1841-7798>

(© DEMCHENKO V., 2026)

FEATURES OF LANGUAGE TRAINING OF STUDENTS OF SPECIALTY D4 «PUBLIC ADMINISTRATION AND ADMINISTRATION»

The article examines some features of language training of students in the context of the language situation in Ukrainian society, which is controlled by the state and with the involvement of the logical dimension. The genesis of the language

situation in Ukraine, which is unique due to its bilingual nature, where Russian as the language of the empire for a long time dominated relations with Ukrainian, occupying leading positions in all spheres of life, and also influenced it, violating logic and structure. It is noted that the external aspect of the language conflict influenced the internal one, which was manifested in the contamination of the language with Russian-language calques.

It was found that the long-standing interlingual conflict continued even after Ukraine gained state independence, because the Ukrainian language was functionally weak compared to Russian, and only the state could resolve it at the legislative level. The role of the Law «On Ensuring the Functioning of the Ukrainian Language as the State Language» was analyzed, which established its dominance in all public spheres, and also obliged to adhere to the Spelling and replace Russian-language calques with specific Ukrainian counterparts. Some conflicts in the areas of anthroponymy (errors in surnames and names), toponymy (errors when renaming settlements) were considered, and the conclusion was made that the state should find means to unify the system of Ukrainian surnames in the direction of observing spelling norms. It is also necessary to unify the system of bibliographic descriptions, as well as compile online dictionaries of the Ukrainian language, where Russian-language calques should be eliminated as much as possible. It is noted that some frequent neologisms in modern language are copied from English without sufficient analysis, and therefore they also need to be replaced with specific equivalents, taking into account the exact semantics of the situation and the requirement of unambiguous terms in scientific language.

Keywords: *language training, language situation, copied form, bilingualism, toponym, anthroponym, scientific/business style of speech.*

Постановка проблеми. У сьогоденних умовах в Україні, коли гинуть цивільні люди, зокрема й діти, слово *конфлікт* асоціюється з війною, зі спротивом агресорові, із певними соціальними негараздами, спричиненими війною. Мовний конфлікт також є актуальним, але в сенсі суб'єктивних

суперечок, пов'язаних з імперативними вимогами держави щодо володіння й використання української мови в публічному просторі. Це пов'язано безпосередньо з національною ідентичністю, оскільки її носій проблем із мовою не матиме апіорі – він усвідомлює її важливість у контексті історичного протистояння з імперією.

Проте мовний конфлікт можна розглядати й з іншого боку – структурного, де задіяно категорії орфографії (правопису), морфології, лексики, синтаксису, що виявляють суто національні ознаки, і коли існує небезпека їх порушення, це дорівнює небезпеці українській мові та загалом українській нації та Українській державі. Саме тому питання захисту національної мови на всіх її рівнях є вирішальним, а методика вирішення мовних конфліктів – затребуваною. Особливо це важливо для підготовки майбутніх публічних службовців, які не лише оформлюватимуть певні документи, але й спілкуватимуться з населенням, для чого потрібно досконало володіти державною мовою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Узята нами для дослідження тематика є комплексною й тому потребує залучення праць науковців різних наукових галузей – від лінгвістики до психології. У першій сфері зовнішній її бік – питання функціонування мови в суспільстві, виконання нею державних завдань і стратегій – досліджують Лариса Масенко (розглядає особливості реалізації української мови в умовах ідеологічного тиску з боку радянського / російського режиму [6]), Марія Волощак (аналізує дотримання норм правопису української мови) [2]). Внутрішній бік – структурний – найбільше пов'язаний з питаннями очищення мови від чужих нашарувань (переважно лексичних), насамперед російськомовних кальок. Так, на публіцистичному рівні ці питання вивчає Анатолій Венцовський [1], на лексикографічному – Святослав Караванський [4], на методичному – Інна Плотницька (мова в публічному управлінні) [8]. Психологічний аспект, що перетинається з методичним, досліджує Людмила Мотозюк у сфері публічного управління, що передбачає зокрема й комунікаційні конфлікти [7].

До кола досліджень цієї тематики доєдналися й ми, розглянувши на монографічному рівні різні аспекти мовних конфліктів у межах публічного управління [3]. Проте методичний напрямок їх вирішення потребує більш детального вивчення, зокрема в контексті підготовки студентів – майбутніх публічних службовців.

Мета статті – дослідити окремі проблеми мовної підготовки студентів спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування» зокрема щодо вирішення деяких мовних конфліктів в українському суспільстві, які відбувається за допомогою імперативних заходів із боку держави та логічного виміру, що часто не враховується в мовній політиці.

Виклад основного матеріалу. Мовний конфлікт розглядаємо на зовнішньому та внутрішньому рівнях, де перший стосується історії розвитку української мови, а другий – її структурних проблем, що частково з тією історією й пов'язані. Більш практично ці рівні можна розглянути на прикладі двох слів: відповідно до першого вживаємо форму *советський*, а не *радянський*, оскільки фактично декларованої більшовиками влади рад не існувало – існувала лише диктатура партії (тобто маємо перший фейк ленінської політики). Відповідно до другого рівня вживаємо форму *функційний*, оскільки вона походить від іменника *функція* (аналогічно *дистанційний*, *операційний* тощо). Тобто відновлюємо логіку – на відміну від російськомовної форми *функциональный*, що такої логіки не має (етимон – *функционал*, а не *функция*).

У такому контексті мовна ситуація в Україні вважається унікальною, а тому порівнювати її з якоюсь іншою не можна (навіть із білоруською, де національна мова реально поступається російській у всіх сферах свого функціонування, проте ніколи у своїй історії не була такою мірою репресована імперією, як українська). Найбільша складність у нашій мовній ситуації – це білінгвізм (двомовність) – протистояння місцевої національної української та імперської (метрополійної) російської, яке Ларисою Масенко названо «мовною війною» [6]. І цей віковий конфлікт ускладнюється типологічною спорідненістю

двох мов – морфологією, синтаксичною та лексичною, що за умови постійного впливу з боку московської метрополії (через цілеспрямовану політику «зближення націй», яку виконували зокрема й українські науковці-академісти) завдавало істотного руйнування системі національної мови. Тобто таким чином зовнішній аспект мовного конфлікту впливає на внутрішній. Як приклад, офіційна заборона української мови у ХІХ сторіччі істотно вплинула на її розвиток, що міг відбуватися лише в західних землях у межах більш ліберальної Австро-Угорської імперії.

У правонаступниці російської імперії – советській державі (що була наступницею в повному сенсі) тиск на національну мову відбувався більш приховано, але з більш ефективним результатом: у другій половині ХХ сторіччя в головних сферах мовного функціонування – управлінській та освітній – уже домінувала російська мова (навіть зарплата у її викладачів була більшою, що перейнято від царського режиму), і вивчена українською мовою в сільській школі дитина швидко ставала російськомовним студентом, засвоюючи іншу термінологію, вирішуючи таким чином свій внутрішній двомовний конфлікт.

Отже, оскільки советська держава за 70 років свого існування майже вирішила на свою користь давній міжмовний конфлікт, реально реалізувавши статус російської мови як загальної державної (тобто імперської за сутністю для національної «периферії»), то Україна, отримавши омріяну незалежність, постала перед новим міжмовним конфліктом – між декларованою державною, але функційно послабленою українською мовою та функційно потужною, матеріально й резидентно підтримуваною ззовні російською.

Для вирішення цього конфлікту лише через 30 років держава вжила конкретних заходів для захисту своєї національної мови, створивши й ухваливши 2019 року Закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (далі – Закон 2019 року), що хронологічно замінив ще советський Закон 1989 року про мови, який мав на той час свої позитивні здобутки, зокрема декларування нашої мови як формально вже державної. Тобто

така декларація не вирішувала означеної вище головної проблеми української мовної ситуації, і лише Закон 2019 року чітко встановив домінування нашої мови в усіх публічних сферах (окрім релігійної) і відповідно вимогу до всіх осіб, які репрезентують державу, нею вільно володіти та користуватися в публічних ситуаціях [9].

І знов-таки, у Законі 2019 року говориться і про внутрішній аспект – структурний, оскільки декларується суворе дотримання норм Правопису української мови, тобто й той набуває статусу спеціального Закону, і, скажімо, написання з помилками вивіски на торговому чи офісному об'єкті має каратися відповідним штрафом. Сюди варто було б додати й усний виступ із помилками, проте, на нашу думку, в контексті боротьби з російською мовою за функційний простір будь-яка реалізаційна форма української – діалектна, просторічна, сленг – для загальної перемоги в «мовній війні» буде мати важливе значення.

Також зазначається положення про заміну іншомовних слів (зокрема термінів) «українськими відповідниками, якщо ті рівнозначні за змістом» [9], яке ми в контексті цієї статті відносимо саме до очищення від російськомовних кальок, оскільки вони становлять головну загрозу для системи української мови. Для прикладу, словосполучення *в тому числі* є прямою калькою (від рос. *в том числе*) і позначає семантичне виокремлення певних об'єктів або суб'єктів у синтаксичній структурі («усі відділи, у *тому числі* організаційний, фінансовий тощо»). Проте ця калька є нелогічною, оскільки слово *число* – суто математичний термін, що передбачає відповідну реалізацію – *7, 63, 128* тощо, і тому логічність української мови порушується. Вирішується такий конфлікт через зміну на відповідник *зокрема*, що й указує логічно на виокремленість («усі відділи, *зокрема* організаційний, фінансовий тощо»). Аналогічно такими замінами мають бути, для прикладу, *необхідно – потрібно, приймати (рішення) – ухвалювати, повинні – мають, у перш чергу – насамперед* тощо.

Якщо розглядати зовнішньомовні конфлікти, то в умовах російсько-української війни як політичного протистояння Україна захищає свою

територію, суверенітет, а російська сторона виявляє заздрість (до досягнень опонента у XXI сторіччі), істеричність (в ідеології та пропаганді), замкненість (ізолюваність від демократичного простору), агресію та тероризм (у формі обстрілів цивільних об'єктів), блокування досягнення Україною її намічених й оголошених міжнародних інтересів – інтеграції в Євросоюз. Тому логічними є заходи з визначення, декларування й дотримання принципу відходу від рудиментів російської/советської культури й мови на території України. І такий принциповий відхід є засобом/напрямком вирішення конфлікту у площині давньої українсько-російської двомовності.

У структурному вимірі потрібно враховувати такий феномен, як живе мовлення, що постійно розвивається як живий організм, зокрема й у напрямку запозичення іншомовних слів, упровадження неологізмів, актуалізації архаїзмів або діалектизмів, легалізації арготизмів. При цьому правописні норми мають чітко дотримуватися, оскільки це пов'язано із законами української мови – фонетичними чи морфологічними, що не можна порушувати, а вже зафіксовані / кодифіковані помилкові форми (для прикладу – у державних документах) – намагатися виправляти. І найголовніше – усвідомлювати, що це не лише помилка (кодифікована через неухважність і дальшу звичку), а й рудимент ще імперської ділової / наукової мови. Для прикладу, у прізвищі *Слюсарь* маємо порушення фонетичного закону, за яким кінцевий *-р* має бути твердим, а в імені *Крістіна* – порушення правила «дев'ятки», бо в такому варіанті це ім'я іншомовне (український же питомий варіант – *Христина*). До речі, в логічному вимірі це ім'я в першому варіанті втрачає ще й первинну семантику «християнка».

Тобто у сфері антропоніміки також відзначаємо конфлікт – між зафіксованою формою особистого найменування в реєстровому документі – паспорті – та правописною формою, адже обидві мовних одиниці мають законний статус. Вирішення віднаходимо в пріоритеті саме Правопису як підзаконного державного акта, і до того ж підкріпленого Законом 2019 року, а концептуально це пояснюється правом титульної нації в унітарній державі на

оформлення прізвищ за законами національної мови. У такому разі помилкові форми мусять бути змінені в межах єдиного проєкту, що має уніфікувати цю систему. І нелогічність прізвища, скажімо, *Калініченко*, що полягала в єдиному – переданні російської вимови, змінюється на логічну правильність (етимон *калина*) і орфографічну (суфікс *-ич*), з чого маємо *Калиниченко*. Аналогічно *Сінельнік*, який має етимомом *синій* та правописний суфікс *-ик* (тобто *Синельник*). Правила мають бути дотримані й у російських за походженням прізвищах українських громадян – для прикладу, *Новіков* має суфікс *-ик* (*Новиков*), а *Роціна* – після шиплячого – голосний *и* (тобто *Роцина*). Такі виправлення означатимуть не лише повагу до законів української мови та її правил, зафіксованих у Правописі, але й виконання положення Закону 2019 року щодо дотримання цих правил.

Принагідно потрібно згадати головний аргумент, яким пояснювали подібні нелогічності, – «так прийнято», тобто це форма, до якої «всі звикли». Проілюструємо дію цього аргументу на прикладі бібліографічних описів, які можуть зазнавати принципових змін, що часто залишаються не поміченими багатьма мовцями. Так, уже 20 років упроваджено нову систему опису, де відсутнє сполучення знаків «. –» між усіма позиціями (просто ставиться крапка), проте й досі у видавничих центрах стара схема працює – бо «так вони звикли». Аналогічно в описі будь-якого Закону України зазначається схема на кшталт «Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37, Ст. 2004», де бачимо взагалі інший варіант – із комами, до того ж із зайвим позначенням *ВВР*. Можливо, колись це мало певний смисл – як, скажімо, кома після прізвищ авторів перед ініціалами в бібліотеках, але потрібно ж уніфікувати всі ці описи відповідно до чинного порядку. Який, до слова, також уже активно змінюється в різних виданнях – але по-різному, що вносить повну безсистемність у цій сфері.

Для прикладу такої безсистемності можна навести текст повідомлення в сайті Верховної Ради України «Проект Закону про застосування англійської мови в Україні» від 2023 року [10], у якому термін *проект* пишеться не за новим

Правописом української мови від 2019 року, де він нарешті отримав логічну форму *порт* (аналогічно до однокореневих *об'єкт* і *суб'єкт*). Ця форма доволі швидко впровадилася як у письмову мову, так і усну, і така помилка в сайті головного законодавчого органу є доказом мовного нігілізму й підлягає покаранню відповідно до Закону 2019 року.

У сфері топонімії, що зазнала в Україні принципових змін після початку війни, можна навести промовистий приклад розвитку цієї системи української мови, що також відзначається багатьма конфліктами. Так, заснований 1978 року порт *Южний* біля Одеси 2023 року вже фіксувався як *Південний* (офіційна назва – Державне підприємство «Морський торговельний порт “Південний”»), відповідно місто *Южний* 2024 року перейменовано на *Південне*, за що проголосували 77 % його жителів. Зрештою ця назва є семантичною калькою з російськомовної назви, тобто принципово ситуації не змінила. Але позитивом при цьому є логічна морфологічна відповідність назви родовому поняттю «місто»: місто (іменник середнього роду) *Південне* (також середнього роду), що в Україні явище рідкісне – як і села на кшталт *Приозерне*, *Вишневе* (адже форми *Іванівка*, *Корсунка* тощо співвідносяться лише з іменником *дережня*). На відміну від цього випадку місто *Южноукраїнськ* (однойменну атомну електростанцію 2022 року було перейменовано на *Південноукраїнську*) отримало форму *Південноукраїнськ*, що вже має два негативи – кальковану природу та кореляцію з іменником *город*.

Вирішення такого конфлікту, що має морфологічну й логічну природу, убачаємо в поверненні історичних грецьких, турецьких або певних інших назв. Так, замість того ж *Южного* пропонувалося повернути назву *Порт-Аненталь* – від назви тамтешнього тогочасного лютеранського села *Ней-Анненталь*, а замість *Первомайська* (Миколаївська область) хочуть повернути грецьку назву *Ольвіополь*. Політичний же бік топонімійного конфлікту полягає в пріоритетності вже означуваного нами відходу від советських рудиментів, що найкраще видно із ситуації з *Дніпропетровською* та *Кіровоградською* областями,

де ці назви фіксуються в Конституції України [5], а тому не можуть бути змінені на місцевому рівні як відповідні обласні центри (*Дніпро* та *Кропивницький*). На нашу думку, така зміна є нагальною, адже і Петровський, і Кіров – не те що не герої нашого народу, але й навпаки – його вороги. До того ж пропонована раніше – під час топонімійних дискусій – назва *Січеслав* замість нейтрального *Дніпра* нині все частіше вживається, і зокрема військовослужбовцями, які, гадаємо, будуть істотно впливати на соціальне середовище в Україні.

У контексті очищення державної мови від російськомовних калюк і конфліктів, що при цьому виявляються, варто сказати і про неологізми, що з'являються в загальнонародному мовленні та фіксуються (кодифікуються) у науковому / діловому стилі мови. Часом це калюковані англійськомовні слова, що вже такими не сприймаються, або мало хто знає про це. Для прикладу, надто частотним став іменник *виклик* (*виклики*), що найчастіше використовується на позначення проблеми в широкому сенсі. Скажімо, у ситуації «перед Україною постали серйозні *виклики*» це слово сприймаємо як «проблеми», «загрози» чи «випробування», де перше значення охоплює всі ці відтінки. Якщо сприйняти цей неологізм як заміну терміна *проблема*, то це неправильно (по-перше), адже той має грецьке походження і вживається в багатьох мовах, а не лише в російській, а по-друге – *виклик* – це саме калюка від рос. *вызов* і більше стосується ситуацій виклику на бій чи виклику сантехніка.

Проте виявилось, що це слово з'явилося в українському дискурсі останніми роками й утвердилося в ньому саме з англійської мови, де слово *challenge* має багато значень, а саме «проблема», «виклик», «випробування», «змагання». Проаналізувавши синтаксичні ситуації зі словом *виклик* у текстах, можемо зробити висновок, що найбільш часто воно потребує заміни саме на *випробування*, а в усіх інших випадках це просто заміник *проблеми* чи *загрози*. Сам же *виклик*, як ми зазначили вище, не має вживатися взагалі в діловій / науковій мові, адже є багатозначним.

Отже, публічний службовець або інший фахівець у сучасній Україні мусить не просто досконало володіти державною мовою, але й розуміти й визначати кальковані форми, від яких потрібно позбавлятися, а також уміти роз'яснити громадянам закони української мови, що також є вимогою Закону 2019 року. Тобто ці знання та вміння є обов'язковим складником його фахової мовної підготовки.

Висновки. Розглянувши окремі конфліктні ситуації, що виявляються в зовнішній та внутрішній сферах функціонування державної української мови й мають бути зрозумілими та вирішуваними публічним службовцем, можемо зробити такі висновки:

– на зовнішньому рівні мовний конфлікт стосується історії розвитку української мови, що існувала в умовах унікальної мовної ситуації, коли панівна російська – мова імперії – домінувала в усіх сферах функціонування (крім побутової), а також вони є типологічно спорідненими, що зумовлювало негативний вплив на українську не лише на рівні її використання, але й на рівні внутрішньої структури, де порушувалися її мовні закони. З часом українська мова наповнилася російськомовними калькованими формами, зокрема термінами та термінологічними словосполученнями, що впродовж понад століття впроваджувалися, зокрема, у науковий стиль і з новими поколіннями мовців кодифікувалися в мовленнєвому середовищі;

– на внутрішньому рівні мовний конфлікт уже походить від зовнішнього, тобто виявляються структурні проблеми української мови, що частково з тією історією й пов'язані. Так, Україна, ставши незалежною державою, мусіла підтримати й захистити свою державну мову, адже та була функційно послабленою впродовж останнього століття порівняно зі своїм ворогом – російською, що була більш потужною в цій площині й підтримувалася ззовні. Саме тому було створено й ухвалено Закон України 2019 року, що встановив домінування нашої мови в усіх публічних сферах (окрім релігійної) і відповідну вимогу вільно нею володіти та користуватися в публічних ситуаціях;

– провідним напрямком вирішення конфлікту у площині українсько-російської двомовності потрібно визначити декларування й дотримання принципу відходу від рудиментів російської/советської культури й мови, що передбачає й очищення структури української мови від російськомовних кальок. Нині варто усвідомлювати, що це не просто помилки в тексті, але й рудименти імперської політики, і змінювати їх потрібно згідно з пріоритетом Правопису української мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Венцковський А. Калькуємо, забувши слово рідне... Всеукраїнський загальнополітичний освітянський тижневик «Персонал Плюс». 19-25 серпня 2008 року. № 32 (284). URL: <http://www.personal-plus.net/284/3610.html>.

2. Волощак М. За нормами правопису (культура української мови). *Українська культура і життя*. 2009. 4-11 грудня. С. 29.

3. Демченко В. М., Лопушинський І. П. Особливості врегулювання конфліктів у мовній сфері. *Конфлікти : теорія і практика системного вирішення в публічному управлінні* : монографія / за наук. ред. Д. І. Дзвінчука, Ю. І. Когута, І. П. Лопушинського, В. П. Петренка. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2025. С. 233-262.

4. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики. Львів : БаК, 2006. 562 с.

5. Конституція від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Ліга Закон. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/Z960254K?an=1>.

6. Масенко Л. Мова радянського тоталітаризму. Київ : ТОВ «Вид-во «Кліо», 2017. 240 с.

7. Мотозюк Л. М. Психологічні аспекти ухвалення управлінських рішень у конфліктних ситуаціях. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*. 2013. № 2 (8). С. 162-166.

8. Плотницька І. М. Ділова українська мова в державному управлінні : навчальний посібник. Київ : НАДУ, 2014. 184 с.

9. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України. *Відомості Верховної Ради*. 2019. № 21. Ст. 81. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>.

10. Про застосування англійської мови в Україні. Закон України від 4 червня 2024 року № 3760-IX. *Відомості Верховної Ради*. 2024. № 38. Ст. 243. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20#Text>.

REFERENCES

1. Ventskovskiy, A. (2008). Kalkuiemo, zabuvshy slovo ridne... [We imitate, forgetting our native word...]. *Personal Plus*, 32 (284). URL: <http://www.personal-plus.net/284/3610.html>. [in Ukrainian]

2. Voloshchak, M. (2009). Za normamy pravopysu (kultura ukrainskoi movy) [According to spelling norms (culture of the Ukrainian language)]. *Ukrainska kultura i zhyttia*, December 4-11, 29. [in Ukrainian]

3. Demchenko, V. M. & Lopushynskiy, I. P. (2025). Osoblyvosti vrehuliuvannia konfliktiv u movnii sferi [Peculiarities of conflict resolution in the language sphere]. In D. I. Dzvinchuk, Yu. I. Kohut, I. P. Lopushynskiy & V. P. Petrenko (Eds.), *Konflikty : teoriia i praktyka systemnoho vyrishennia v publicnomu upravlinni* [Conflicts : theory and practice of systemic resolution in public administration] (pp. 233-262). Ivano-Frankivsk : Misto NV. [in Ukrainian]

4. Karavanskyi, S. (2006). Rosiisko-ukrainskyi slovnyk skladnoi leksyky [Russian-Ukrainian dictionary of complex vocabulary]. Lviv : BaK. [in Ukrainian]

5. Constitution of Ukraine. (1996). *Konstytutsiia vid 28.06.1996 № 254k/96-VR* [Constitution of Ukraine of June 28, 1996 No. 254k/96-VR]. Liga Zakon. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/Z960254K?an=1>. [in Ukrainian]

6. Masenko, L. (2017). *Mova radianskoho totalitaryzmu* [The language of Soviet totalitarianism]. Kyiv : Vyd-vo «Klio». [in Ukrainian]

7. Motoziuk, L. M. (2013). *Psykhologichni aspekty ukhvalennia upravlinskykh rishen u konfliktnykh sytuatsiiakh* [Psychological aspects of managerial decision-

making in conflict situations]. *Collection of Scientific Works of Khmelnytskyi Institute of Social Technologies of the University «Ukraine»*, 2 (8), 162-166. [in Ukrainian]

8. Plotnytska, I. M. (2014). *Dilova ukrainska mova v derzhavnomu upravlinni* [Business Ukrainian language in public administration]. Kyiv : NADU. [in Ukrainian]

9. Verkhovna Rada of Ukraine. (2019). *Pro zabezpechennia funktsionuvannia ukrainskoi movy yak derzhavnoi : Zakon Ukrainy* [On ensuring the functioning of the Ukrainian language as the state language : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*, 21, Art. 81. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>. [in Ukrainian]

10. Verkhovna Rada of Ukraine. (2024). *Pro zastosuvannia anhliiskoi movy v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 4 chervnia 2024 roku № 3760-IX* [On the use of the English language in Ukraine : Law of Ukraine of June 4, 2024 No. 3760-IX]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*, 38, Art. 243. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20#Text>. [in Ukrainian]

Дата першого надходження статті до видання: 03.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026